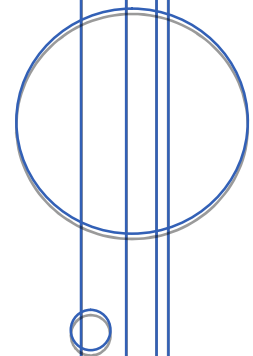

PUNKTUM- SLUTRAPPORT

Sambedömning- Samarbete vid bedömning och betygssättning för ökad likvärdighet och rättvisa för studenter.

Pia Almarlind, Anders Lindström, Fredrik Snellman,
Katarina Andersson och Marie-Louise Snellman

2017-11-07

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Innehåll	s.1
Projektets bakgrund	s.2
Projektets syfte	s.3
Projektmål	s.4
Genomförande	s.4
Resultat	s.7
Processen	s.7
Spridning	s.10
Framtiden	s.10
Referenser	s.11

Projektets bakgrund

Vid Institutionen för socialt arbete har det under de senaste åren funnits en diskussion kring bedömningar av examensarbeten dels i syfte att höja kvaliteten, dels för att öka samsynen mellan handledare och examinator. Examensarbetena, som är självständiga arbeten i relation till socionomexamen och ligger på kandidatnivå, består av uppsatsskrivning. Ett stort antal examensarbeten (ca 90 st.), men även magister- och masteruppsatser (totalt ca 20 st.) bedöms och betygssätts varje år. Många lärare är involverade i handledning, bedömning och examination av dessa. Lärarna är minst disputerade och har olika lång erfarenhet av att handleda, bedöma och betygsätta uppsatser. Det har framkommit önskemål om att arbeta fram gemensamma riktlinjer för hantering av kriterier för bedömning och betygsättning av uppsatser, detta för att öka samsynen mellan bedömare. Även studenter har gett uttryck för en osäkerhet gällande hur deras uppsatser bedöms och betygssätts. Till exempel har studenter i vissa fall krävt en ombedömning av sina uppsatser, vilket är en kostsam process sett till både tid- och humanresurser. Lärare efterfrågar ett utökat samarbete som består av analys, resonemang och diskussion, från mål och riktlinjer till kriterier för att öka möjlighet till samsyn och samstämmighet vid bedömning och betygsättning. Detta för att på lång sikt gynna studenter i form av ökad rättssäkerhet utifrån ett likvärdighets- och rättviseperspektiv.

Institutionen reviderade därför 2013 de befintliga bedömningskriterierna för uppsatser på kandidat-, magister- och masternivå i syfte att erhålla högre kvalitet på uppsatserna samt att nå en ökad samsyn och samstämmighet mellan handledare och examinatorer. Men det arbetet upplevdes inte som tillräckligt. Därför genomfördes 2014 en pilotstudie, där tre bedömare gjorde individuella bedömningar av fyra uppsatser. Syftet med pilotprojektet var att undersöka överensstämmelse mellan de tre bedömarna, dvs. hur lika eller olika bedömningarna var mellan bedömarna. Analysen av bedömaröverensstämmelsen mellan de tre bedömarna indikerade en låg överensstämmelse, vilket kunde härledas till avsaknad av samsyn och samstämmighet i bedömningarna mellan bedömarna. Exempel på brister i samsyn och samstämmighet visade sig genom att bedömarna uppgav svårigheter gällande tolkning av bedömningskriterier, t.ex. att specifika värdeord i de kriteriebeskrivningarna uppfattades olika samt en osäkerhet kring vilka kvalitativa nivåer bedömningarna ska ligga på för att slutligen ge antingen betyget U, G eller VG eftersom beskrivningar av de kvalitativa nivåerna saknades. Analysen indikerade att komplexa prestationer verkar vara problematiska att bedöma utifrån aspekterna likvärdighet och rättvisa. De olika bedömningarna kan bero på att uppgiften och/eller kriterierna är svåra att tolka för att de är så vida och komplext beskriva (Ciolek Laerum 2009), men de kan också bero på att rutiner för hur bedömningen ska genomföras delvis eller helt saknas. Det vill säga, t.ex. att långa texter som kandidatuppsatser är svåra att bedöma och därefter svåra att betygsätta genom individuella bedömningsprocesser. Den genomförda pilotstudien tydliggjorde att ett fortsatt arbete med att utveckla en samsyn och samstämmighet mellan bedömarna vid institutionen var nödvändigt för att uppnå en ökad likvärdighet i bedömningar och en rättvisare betygsättning. Ett sätt att lösa svårigheterna skulle kunna vara att implementera sambedömning som en arbetsmodell, Forskning visar att reliabiliteten i bedömningen kan öka både genom ett direkt införande av sambedömning (Syverson, 2009) och genom att över tid genomföra kontinuerliga diskussioner kring bedömningen via sambedömning (Adie, 2012).

Projektets syfte

Syftet med projektet var att introducera och implementera sambedömning för att öka kvaliteten i processen med bedömning och betygssättning av examensarbeten på kandidatnivå vid Institutionen för socialt arbete.

För projektet gällde detta; Samsyn handlar om att se på och hantera till exempel betygskriterier på ett likvärdigt sätt, alltså att man utgår från en gemensam referensram vid arbetet. Samstämmighet handlar om att det, där det krävs, diskuteras fram en gemensam konsensus kring hur betygskriterier ska förstås och hur uppsatser ska bedömas under handledarprocessen och som slutprodukt.

Sambedömning

Sambedömning handlar om att samarbeta för att skapa samsyn, öka samstämmighet och likvärdighet kring bedömning och betygssättning (Skolverket 2014).

En central aspekt med sambedömningar är att processen ger lärare utrymme att enas kring vad som ska bedömas samt hur prestationer ska bedömas (Linn, 1993). Sambedömning kan på så sätt bidra till en förbättring av bedömarprocessen i en verksamhet genom att bedömare i tid fångar upp oklarheter kring tolkning av kriterier och stegvis utvecklar samsyn via gemensamma diskussioner. Bedömare utmanas och får stöd via gemensam analys, resonemang och diskussion (Adie 2012, Klenowski & Adie 2009, Klenowski & Wyatt-Smith 2014). Sambedömning kan vara kompetensutvecklande och bidra till goda effekter på bedömarnas vidare undervisning och vara ett bidrag i ett pedagogiskt förändringsarbete (Wiliam 2007). Sambedömning medför att deltagare i sambedömningsprocessen synliggör och tydliggör hur de tänker kring kravnivåer och kvaliteter utifrån tolkningar för att rättfärdiga sina bedömningar (Adie 2012).

Sambedömning kan dock vara en kritisk process i samband med att deltagare har olika lång erfarenhet av att handleda, bedöma och betygsätta uppsatser. Processarbetet kan öka samsynen mellan de bedömare som samarbetar kring bedömningen men bara för att man gör sambedömning behöver bedömningen inte bli mer i enlighet med de ramar som gäller. Gruppen skulle gemensamt kunna diskutera fram en samsyn, där alla inom bedömargruppen bedömer lika men i strid med vad som faktiskt står i bedömningsmatrisen. Gruppen kan också vara samstämmiga kring betygssättningen av en slutprodukt men bedömningen bygger på olika grunder. En nyligen skriven forskningsöversikt belyser just detta (Thornberg & Jönsson, 2014).

Det finns ytterligare intressant forskningslitteratur kring förtjänster och brister som sambedömning kan ha men för detta projektarbete övervägde förtjänsterna. Genom projektarbetet kunde utrymme skapas för att arbeta fram gemensamma riktlinjer för hantering av kriterier för bedömning och betygssättning av uppsatser. Projektarbetet skulle också ge möjlighet till utökat samarbete som består av analys, resonemang och diskussion, från mål och riktlinjer till kriterier för att öka möjlighet till samsyn och samstämmighet vid bedömning och betygssättning

Huvudsyftet och den gemensamma målbilden med projektet var att skapa en samsyn och därmed en likvärdig bedömning inom programmet. Projektet hade ett uteslutande lokalt fokus. Frågan om nationell samsyn i samma typ av utbildning ingick inte.

I projektet låg fokus på att, dels utveckla ett mer användarvänligt instrument som bedömare kan enas kring och dels utveckla rutiner och riktlinjer för sambedömning. Därefter utifrån det kunna föra diskussioner om uppsatsernas kvalitet som består av kriterier för *vad* som ska bedömas och *hur* det ska bedömas genom s.k. kvalitativa nivåer.

Projektmål

Det övergripande målet med projektet var att utveckla gemensamma riktlinjer att förhålla sig till vid bedömning och betygssättning samt att introducera och implementera sambedömning vid bedömning och betygssättning av examensarbeten på kandidatnivå. Målet var även att visa på att metoden är applicerbar på andra institutioners arbete med examensarbeten på olika nivåer. Detta genom att inspirera, presentera och informera andra institutioner kring hur de kan använda sambedömning som en av de framgångsfaktorer som kan bidra till en ökad kvalitet i det vardagliga rutinarbetet med bedömning och betygssättning av större och mer komplexa studentarbeten så som uppsatsskrivning.

Följande delmål skulle bidra till att det övergripande målet uppfyllas:

- Utforma och införa mål, riktlinjer och kriterier för bedömning och betygssättning av examensarbeten.
- Utforma och införa gemensamma principer och rutiner för hur man ska arbeta med mål, riktlinjer och kriterier för bedömning och betygssättning i det vardagliga arbetet.
- Införa sambedömning enligt de fyra modulerna där de passar in inom kursen.
- Informera om projektet till andra intressenter/aktörer vid Umeå universitet.

Genomförande

Projektorganisationen bestod av en grupp av personer från institutionen som har god kompetens och erfarenhet av att både handleda, bedöma och betygssätta uppsatser vid institutionen. Projektgruppen bestod av projektledare Pia Almarlind (provutvecklare vid Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap), Anders Lindström (kursansvarig för uppsatskursen på samt handledare och granskare vid uppsatskursen), Katarina Andersson och Fredrik Snellman (handledare och granskare vid uppsatskursen). Även Marie-Louise Snellman (studierektor vid Institutionen för socialt arbete) fanns med i projektgruppen vid ett antal träffar. Tillsammans med projektledaren organiserade studierektor och kursansvarig kontinuerliga arbetsmöten och seminarier för genomförandet av projektaktiviteterna under projekttiden som löpte från augusti 2015 till juni 2016. Utöver projektgruppens medlemmar involverades även övriga handledare och granskare på kursen vid genomförandet av de projektaktiviteter som handlade om att tillämpa sambedömning som en rutin i det praktiska arbetet.

De första delmålen gick ut på att först utforma och införa mål, riktlinjer och kriterier för bedömning och betygssättning av examensarbeten. Därefter utforma och införa gemensamma principer och rutiner för hur man ska arbeta med mål, riktlinjer och kriterier för bedömning och betygssättning i det vardagliga arbetet. Delmålen genomfördes genom att projektgruppen först hade kontinuerliga formella arbetsmöten

under ht15. Under vt16 inkluderades även de övriga lärarna vid uppsatskursen i projektarbetet.

Projektgruppen började med att individuellt och gemensamt analysera det då gällande bedömningsinstrumentet för att bedöma och betygsätta uppsatser på kandidatnivå. Projektgruppen genomförde en individuell SWOT-analys av det gällande bedömningsinstrumentet som projektledaren därefter sammanställde och redovisade för projektgruppen. Utifrån resultatbilden av SWOT-analysen samt den under ht14 genomförda pilotstudie reviderade projektgruppen bedömningsinstrumentet. Med utgångspunkt i analysarbetet utvecklade projektgruppen en tillämpbar bedömningsmatris. Bedömningsmatrisen består av kriterier för *vad* som ska bedömas och *hur* det ska bedömas genom beskrivningar för ett antal kvalitativa nivåer, se bilaga 1. Den kopplades också till Bloom's taxonomi, se bilaga 2. Därefter diskuterade projektgruppen fram kravgränser för hur uppsatserna skulle betygsättas, alltså vad som skulle innefattas i en uppsats samt vilka kvaliteter som skulle visa sig för att generera ett U, G eller VG.

Under analys- och revideringsarbetet gavs ett stort utrymme inom projektgruppen för reflektioner och diskussioner kring hur den nya bedömningsmatrisen skulle formas, se ut och hur den skulle användas. Projektgruppens medlemmar utgick ifrån sin gedigna kompetens inom bedömning och betygsättning samt erfarenhet av att t.ex. kommunicera resultat. I diskussionerna gavs exempel på svårigheter att tolka kriterier och hur olika struktur uppsatser kan ha. Diskussionerna innefattade också hur vanligt förekommande det var att handledare och granskare utformade sin handledning olika trots en gemensam referensram. Det uppgavs hur tuffa och snåriga en del bedömningsituationer kunde vara när granskare, som t.ex. kommer från olika discipliner eller har olika pedagogiskt förhållningssätt ställer olika krav på vad en vetenskaplig text ska innefatta. Diskussionerna kretsade också kring vad visad kvalitet i uppsatsskrivning handlar om. Denna bakgrund var oerhört värdefull och utvecklande för projektgruppen vid utvecklingsarbetet av bedömningsmatrisen. Projektledarens roll under arbetsprocessen var att leda och stödja arbetsgruppen i att komma fram till en gemensam referensram, bedömningsmatrisen. Denna skulle visa på vara i god relation med de förväntade studieresultatet och de övergripande högskolemålen samt vara ett instrument som också är vetenskapligt förankrad. Projektledaren gav också projektgruppen stöd i arbetet med att synliggöra skillnaden mellan bedömning och betygsättning. Det ledde till att projektgruppen diskuterade fram hur kravgränser för U/G/VG växer fram för en uppsats som slutprodukt. Projektledaren gav fortlöpande stöd, ställde konstruktiva frågor och gav respons i framtagandet av bedömningsmatrisen. Det genom att utgå från sin vetenskapliga kompetens inom det mätteoretiska kunskapsfältet och praktiska kompetens och erfarenhet att utveckla pedagogiska mätinstrument.

Nästa steg i projektarbetet var att revidera den studieguide som fungerar som en stödstruktur i det pedagogiska arbetet att handleda, bedöma och betygsätta uppsatsskrivning. Studieguiden beskriver de gemensamma principer och rutiner för hur kursansvarig, handledare och studenter ska arbeta med mål, riktlinjer och kriterier för bedömning och betygssättning i det vardagliga arbetet. Revideringen ledde till en tydligare guide kring vilka principer och spelregler som gäller vid handledning, bedömning och betygsättning av examensarbeten. Revideringsarbetet genomfördes av projektledaren tillsammans med kursansvarig. Kontinuerligt reflekterade man gemensamt kring flöde i studieguiden samt beskrivningar av t.ex. tillvägagångssätt vid examination eller instruktioner inför läsning av uppsatser. När studieguiden väl var reviderad godkändes den därefter av projektgruppen och institutionsledningen.

Under ht15 bjöds alla lärare inom institutionen kontinuerligt in till handledarkollegieseminarier. Det första mötet med institutionen var en personaldag där projektet i sin helhet presenterades. Projektledaren förklarade vad sambedömning handlar om, varför institutionen skulle implementera sambedömning samt hur det var tänkt att introduceras och implementeras i kursens verksamhet. Vid de senare kontinuerliga träffarna med institutionens lärare presenterades och diskuterades projektarbetets nuläge och nästa steg. Via träffarna kunde alla lärare få en inblick i hur dokument reviderades och förändrades för att uppfylla projektsyftet. Deltagarna fick ställa kritiska frågor, ge förslag på förändringar och få klarhet om vad som skulle ske därefter. De fick steg för steg inblick i vilka processer de skulle ingå och vad som förväntades av dem. Totalt anordnades 4 seminarier under projekttiden. Ungefär 5 personer deltog vid varje möte. Däremot var det endast ett fåtal deltagare utöver de personer som ingick i projektgruppen som följde utvecklingsarbetet kontinuerligt i sin helhet.

När alla formella dokument var reviderade introducerades den nya bedömningsmatrisen, genom att ingå i en av de fyra moduler som arbetsmodellen för sambedömning ingår i enligt projektet, se bilaga 3. Vid introduktionen av metoden sambedömning vävdes vid detta tillfälle modul 1 och modul 2 samman.

Introduktionen gick till på sådant vis att kursansvarig och projektledaren organiserade en bedömdag. Bedömdagen skedde 4-5 veckor in i kursen och skulle fungera som ett tränings- och kalibreringstillfälle (modul 1 och 2, se bilaga 3). De ingående handledarna och granskarna vid kursen organiserades i bedömdgrupper. Projektgruppen deltog som moderatörer under bedömdagen. I varje bedömdgrupp ingick tre bedömare. Varje bedömdgrupp läste tre uppsatser. Kursansvarig hade i ansvar att ta fram uppsatser som var skrivna och betygsatta under ht15. Uppsatserna skulle vara olika betygsatta för att bedömdgrupperna skulle få se tydliga kvalitetsskillnader mellan uppsatserna. Dock skulle kvalitetsskillnaderna helst inte vara uppenbara utan lite svåra att finna, vilket skulle ge goda förutsättningar för diskussion. De tre bedömarna i bedömdgruppen läste samma uppsatser. Först läste och bedömde varje bedömare individuellt. Efter ca en vecka genomfördes ett sambedömdmöte där bedömarna diskuterade likheter och olikheter i sina bedömningar samt resonerade kring varför olikheterna hade uppstått och vad de berodde på. Gruppen hade vid det mötet i ansvar att komma överens om gemensamma principer för hur de skulle hantera och förhålla sig till möjliga svårtolkade ord, begrepp och beskrivningar i bedömningsmatrisen. Detta moment hade alltså som syfte att ge bedömarna en ökad förståelse och kunskap kring hur bedömningsmatrisen fungerar och hur den ska hanteras vid bedömning och betygsättning av de uppsatser som skrivs och ska bedömas och betygsättas i slutet av terminen.

I slutet av kursen organiserades åter igen en bedömdag. Denna bedömdag hade som huvudsyfte att fungera som ett beslutstillfälle och skapa konsensus kring betygsättningen (modul 3, se bilaga 3). De granskare som ingick i kursen organiserades åter igen i bedömdgrupper. Delar av projektgruppen deltog som moderatörer under bedömdagen. Varje bedömare hade först i ansvar att kopiera en avkodad uppsats efter slutseminariet och lämna den till kursansvarig. Uppsatserna valdes ut för att den t.ex. upplevdes vara svårbedömd vid slutseminariet. Kursansvarig sorterade och organiserade därefter in uppsatserna så att bedömdgrupperna hade tre uppsatser att bedöma. Varje bedömdgrupp bestod av 3 bedömare. Varje bedömdgrupp läste 3 uppsatser. Alla 3

bedömare i bedömargruppen läste samma tre uppsatser. Bedömargruppen gjorde först en individuell bedömning, därefter en gemensam bedömning för konsensus kring betygsättning av uppsatsen.

På grund av projektets begränsade tidsram gavs bedömarna vid detta moment utrymme att även ge feedback på hur bedömningsmatrisen fungerade. De fick också möjlighet att ge konstruktiva förslag på hur den kan förbättras för att den ska hanteras på ett ännu bättre vid bedömning och betygsättning av kommande terminers uppsatser. Det betyder att modul 4 inkluderades i liten skala i detta moment, se bilaga 3. Det är inte att rekommendera att arbeta med modul 3 och 4 samtidigt eftersom modul 4 kan störa arbetet som ska genomföras i modul 3. Dock har modul 4 en väldigt viktig roll vad gäller att hantera arbetet med att ständigt förbättra bedömningsmatrisen.

I slutet av kursen och efter att kursen var avslutad genomförde projektledaren ett antal intervjuer med involverade kursdeltagare, en student och tre lärare. Projektledaren hade en önskan att fler studenter skulle intervjuas men fick tyvärr inte kontakt med fler. Intervjuerna syftade till att samla in erfarenhet och upplevelser av att arbeta med sambedömning. Frågor som ställdes, se bilaga 4.

I juni hade projektgruppen ett avslutande möte där projektets aktiviteter, upplevelser och utfall diskuterades och utvärderades. Vid mötet presenterades även hur arbetet med att förbättra bedömningsmatrisen ytterligare ska genomföras samt hur modulerna 1-4 för sambedömning skulle kunna införas i kursen, se bilaga 3. Projektledaren sammanfattade därefter projektets resultat och process i en slutrapport under hösten 2016.

Resultat

Projektgruppen har till stora delar uppnått målet med projektet. Det vill säga, de delmål och de projektaktiviteter som var planerade att genomföras inom projektet har kunnat genomföras enligt aktivitets- och tidsplan. Dock har enstaka delmål förändrats enligt projektets tanke från början.

Ett delmål var att införa sambedömning i kursens årshjul i samband med att bedömningsmatrisen och studieguiden var färdigställda. Projektgruppen kom överens om att införandet av sambedömning i årshjulet hellre skulle genomföras efter att alla dokumenten var reviderade och de fyra modulerna var beprövade.

En av aktiviteterna var också att varje bedömare inför sambedömarmötena skulle läsa, bedöma individuellt och i samarbete ca fem uppsatser. Under projektarbetets gång reviderades den aktiviteten av resursbrist och antalet uppsatser minskade till två.

Processen

Projektgruppen har visat stor förståelse för hur viktigt det är att ha gemensamma principer, strukturer och värderingar för att säkerställa betygen. Principer, strukturer och värderingar i handlednings- och bedömningsarbete kan dock vara jobbigt att arbeta med. När det blir synligt och uppenbart att man ser på och hanterar sitt systematiska pedagogiska arbete på olika sätt väcker det frågor om kunskapssyn och lärarroll. Projektgenomförandet påverkade alltså inte bara de dokument som innehåller riktlinjer

och rutiner. Riktlinjerna och kriterierna har via den reviderade studieguiden för bedömning och betygssättning utvecklats till en tydligare struktur och röd tråd i processerna i att handleda, bedöma och betygssätta uppsatser på ett önskvärt mer kvalitativt sätt.

Att arbeta fram en gemensam referensram tar tid och den behöver prövas i flera steg. Den behöver tolkas utifrån flera bedömningssituationer och vid flera bedömningstillfällen samt behöver diskuteras och revideras under en lång tid för att fungera väl och bli accepterad. En bedömningsmatris är, och kommer alltid att vara, svår att tolka men via ett kollegialt arbete kring och med stöd av den ökar dess användbarhet samt förståelsen av och kompetensen kring dess syfte och mål. Det tar väldigt lång tid att "lära känna" ett så komplext instrument. Det krävs också att instrumentet prövas och utvärderas. Den nya goda strukturen och de tydliga riktlinjerna kommer över tid att underlätta bedömningsprocessen för de involverade bedömarna, de redan befintliga och nya bedömare.

Förhoppningen är att detta i förlängningen kommer att ge tryggare studenter. Med det menas att studenterna blir mer medvetna om hur bedömningsprocessen går till, vad den vilar på för premisser och vilka krav som ställs på studenten för respektive betyg. Transparensen ökar vilket bidrar till en kvalitetshöjning. Studenter ska inte behöva känna oro för att det de presterar blir "lämnat till sitt öde", på grund av icke tillförlitliga bedömarprocesser. Rättvise- och likvärdighetsdiskussioner samt ombedömningar ger genom att använda sambedömning som metod en minskad mängd rättvisediskussioner. MEN det tar tid att förändra en bedömarkultur.

Behovet av att styra upp och stärka strukturen i rutinarbetet genom att tillämpa arbetsmodellen för sambedömning har också gett ett gott resultat i form av att arbetsmodellen nu ingår som en del i kursen. De erfarenheter som projektgenomförandet har medfört är att det har skapats en ökad insikt och förståelse kring vikten av att arbeta med sambedömning i de lägen där det krävs. Det har, främst inom ramen för den kurs som sambedömning introducerades och implementerades, skett en förändring i det pedagogiska förhållningssättet till systematiskt rutinarbete vid bedömning och betygssättning av uppsatser. Det påverkar också lärarens pedagogiska kunskapssyn och/eller förhållningssätt på olika plan. Exempelvis hur man betraktar sig själv som myndighetsutövare eller hur "mjuk" eller "hård" bedömare man är eller vilka steg man tar under bedömarprocessen för att slutligen fattar beslut om betyg eller hur man samlar belägg för att fatta beslut. Sambedömning genom kontinuerliga diskussioner är därför ett ypperligt verktyg att använda för att stärka alla ingående parter som har till ansvar att i sin myndighetsutövning betygssätta studentarbeten.

I intervjuer med de lärare som involverats i projektet har det kommit fram att det i vissa lägen kort om tid för att hinna med att bedöma de antal uppsatser som de var ålagda att bedöma, vilket ledde till en stresskänsla. Genom att både minska antalet uppsatser som ska ingå i en sambedömarsession från fem till tre samt justera sambedömartillfällenas position i kursens tidsplan har vilja att tillämpa arbetsmodellen ökat.

Under bedömarprocessen beskrev bedömarna svårigheter gällande tolkning av kriterier samt en osäkerhet kring hur de kvalitativa nivåerna skulle tolkas. Nu innehåller bedömningsmatrisen en mängd av text och värdeord som ska hanteras så likvärdigt som möjligt. Analysarbetet och tolkningsarbetet kring bedömningsmatrisen tar väldigt mycket tid och kräver oerhört mycket tankekraft. Det gör bedömningsarbetet svårt. Det föregående bedömningsinstrumentet bestod endast av kriterier för vad som ska bedömas.

Sedan var det upp till varje bedömare att avgöra om kvaliteten i uppsatsen gav ett U/G/VG.

En av aktiviteterna var att göra en jämförelsestudie av resultatet av tidigare gjorda pilotstudie ht14 med resultatet av sambedömningsaktivitet vt16. Analysen av överensstämmelsen mellan bedömarna mellan ht14 och vt16 indikerade en högre överensstämmelse än vid användning av det föregående bedömningsinstrumentet, vilket skulle kunna tyda på en möjlig ökad samsyn och samstämmighet mellan bedömarna. Bedömarna uppgav dock att det fortfarande finns svårigheter gällande tolkning av bedömningskriterier samt en osäkerhet kring vilka kvalitativa nivåer bedömningarna ska ligga på för att slutligen ge antingen betyget U, G eller VG.

Inom projektgruppen samt via intervjuer med lärare och studenter har det även diskuterats kring hur sambedömning skulle kunna tillämpas ytterligare. Goda förslag har framkommit kring hur sambedömning skulle kunna användas som "träningsslag" och som "kalibreringsmetod" både för lärare och studenter. Ett önskemål som kommit fram via intervjuerna med lärarna är att kunna arbeta mer systematiskt med handledarprocessen och att i den processen fokusera mer på att väva in sambedömningsmetoden, vilket troligen skulle öka samsyn och samstämmighet samt kvaliteten på studentresultatet ytterligare. En diskussion har förts kring hur sambedömning borde kunna användas i "liten skala". Genom att använda sambedömning redan under processen borde det påverka slutproduktens kvalitet. D.v.s. genom att reagera och agera kring innehållet tidigt i processen borde det leda till att en ökad kvalitet och bättre utfall i slutet. Det har diskuterats att sambedömning skulle kunna genomföras vid analys och kvalitetsbedömning av specifika innehåll i ett antal uppsatser, t.ex. metodbeskrivningar. På så vis skulle man lättare komma åt vad som skiljer uppsatser åt. Detta skulle kunna genomföras över alla kurser där moment som handlar om uppsatsskrivning finns med. Genom att titta på många exempel inom ett specifikt område/innehåll är det lättare för en grupp att resonera kring likheter och skillnader mellan olika texter. Via denna arbetsmodell kan varje bedömare skapa sig en större "mental bank" av textexempel som hen kan ha som utgångspunkt vid bedömning av större arbeten där då metodbeskrivning ska bedömas. Detta eftersom det är mer avancerat att diskutera att diskutera och jämföra uppsatser i sin helhet och besluta om ett betyg än att stegvis bedöma del för del för att i slutändan sätta ett betyg. Detta arbetssätt skulle kunna minska de kommentarer som är vanligt förekommande, som t.ex. "*den här uppsatsen är inte värd ett G eftersom den har en urusel metodbeskrivning*", vilket säger att metodbeskrivningen är uppsatsens helhet vilket det kanske inte är. Har man däremot kommit överens om att metodbeskrivningen ska hålla en viss kvalitativ nivå för att uppsatsen som helhet ska få G, då är argumentet hållbart. Inom denna kurs har metodbeskrivning varit en del av en helhet och ska därför bedömas separat, som de övriga bedömningskriterierna. När väl alla bedömningskriterierna är bedömda, då bildas en profil av vilket betyg uppsatsen i sin helhet värderas till. Kvaliteten för delarna kan variera men kan ändå ge ett slutvärde, t.ex. G. Därav är beskrivningar för de kvaliteter som visar sig för varje bedömningskriterium oerhört viktiga att förhålla sig till och det är detta arbete som kräver mycket tid och mycket samarbete kring.

Spridning

Projektet presenterades först vid Universitetets pedagogiska konferens i november 2015 där dess syfte och mål uppmärksammades och diskuterades. Projektet blev därefter accepterad för att presenteras vid en internationell vetenskaplig konferens i Glasgow. Projektet fick god respons, t.ex. uttrycktes det att denna arbetsmodell näst intill inte förekommer alls vid högre utbildning trots vetskapen kring rättssäkerhetsproblematiken vid arbete med bedömning och betygsättning av komplexa studentarbeten så som uppsatser. Projektledaren har även vid interna och externa möten och sammankomster uppmärksammat att projektet bedrivs vid Institutionen för socialt arbete. Vid de sammankomsterna har projektledaren framfört att det finns möjlighet att kontakta institutionen eller projektledaren för att få mer information om projektets syfte och funktion. Projektgruppens gemensamma ståndpunkt har under hela projekttiden varit att de gärna ser att projektets innehåll sprids vidare till fler institutioner inom Umeå universitet. Förhoppningsvis finns ett behov och ett önskemål att fler institutioner vid Umeå universitet vill inför sambedömning för att effektivisera och tillförsäkra en bättre kvalitet i bedömningsprocesserna. Ett önskemål, som är initierat av prorektor och av studentföreningen är att projektet presenteras i ett större seminarium hösten 2016 eller våren 2017. Troligen kommer arbetsmodellen för sambedömning att ingå i en av UPL:s kurser på avancerad nivå som handlar om examination och utvärdering.

Framtiden

Målsättningen med projektet var att institutionen skulle introducera och implementera metoden sambedömning i det vardagliga/systematiska pedagogiska arbetet vid bedömning och betygsättning av examensarbeten. From ht16 ingår därför arbetsmodellen för sambedömning som en rutin vid bedömnings- och betygsättningsarbetet av kommande uppsatser. Under ht16 ska sambedömning fungera som en utgångspunkt vid en ytterligare förbättring av den bedömningsmatris som har sitt huvudsyfte att fungera som ett pedagogiskt verktyg och utgångspunkt i bedömningsarbetet för att öka samsyn och säkerställa betygsättningen. Projektledaren för även en diskussion kring en uppföljning av ht16 förbättringsarbete med bedömningsmatrisen och implementeringen av sambedömning för vidare utveckling och spridning till andra kurser inom institutionen samt till andra institutioner. Den samlade bilden av projektarbetet ska därefter vara en utgångspunkt för det vidare arbetet inom och utanför institutionen. Utifrån den samlade resultatbilden kring projektet finns även ett intresse hos projektledaren att under vt17 ska skriva vetenskapliga artiklar som handlar om implementering av sambedömning inom högre utbildning och erfarenheter av att genomföra pedagogiskt förändringsarbete inom högre utbildning. Målsättningen är att på detta sätt då kunna sprida erfarenheter och kunskap kring projektresultatet i ett större sammanhang, både nationellt men kanske också internationellt. På lång sikt kommer projektet att vara ett av flera bidrag till generera en ökad kvalitet av bedömnings- och betygssättningsprocesser.

Projektet borde också vara ett bidrag till att långsiktigt förändra en ”traditionell” individuell bedömarkultur till att arbeta mer kollegialt som borde stärka kvaliteten i utbildningar vid Umeå universitet. Sambedömning är relevant att använda oavsett vilken kurs eller program man arbetar i. Sambedömning är potentiellt utvecklingsbar att användas i en nätbaserad sfär, vilket skulle bidra till en enorm kompetenshöjning och en effektivisering av bedömarprocesserna, till exempel vid handledning och granskning.

Referenser

Adie, L. E. Klenowski, V & Wyatt-Smith, C. (2012). Towards an understanding of teacher judgement in the context of social moderation. *Educational Review*, 64(2), 223-240.

Ciolek Laerum, Beatrice (2009). Elever skriver och lärare bedömer- en studie av elevtexter i åk.9. FUMSrapport nr25, Institutionen för nordiska språk. Uppsala.

Högskoleverket, rapport 2009:36, Rättssäker examination.

Linn, R.L. (1993). Linking results of distinct assessment. *Applied Measurement in Education*, 6(1), 83-102.

Syverson, M. A. (2009). Social justice and evidence-based assessment with the learning record. *Forum on Public Policy*, 1, 1-27.

Thornberg P & Jönsson A (2014), Samsyn eller samstämmighet? En diskussion om sambedömning som redskap för likvärdig bedömning i skolan. *Pedagogisk Forskning i Sverige* årg 19 nr 4-5 2014, 386-402.

William, D. (2007). Content then process: Teacher learning communities in the service of formative assessment. *Ahead of the curve: The power of assessment to transform teaching and learning* (pp. 182-204). Bloomington, IN: Solution Tree.